

Tankemeningar

Lässtrategier för att förstå och tolka texter från olika medier - Svenska/Svenska som andraspråk, Årskurs 4-6

Del 1 av 4 i Flickan med svavelstickorna – HC Andersen

Syfte

Eleverna får träna på att göra kopplingar i en text, till sig själva och omvärlden.

Läraren reflekterar

Hur gör man egentligen för att visa eleverna hur man tänker om en text? Eller ännu mer specifikt om en enda mening? För att eleverna ska lyckas med tänkandet visar jag några exempel baserat på en tredelad kopplingsstruktur. Det krävs ofta att den gemensamma proceduren upprepas flera gånger för att eleverna ska förstå. Det går även att stanna mitt i läsningen för att göra kopplingar och "tänka högt". Exemplet nedan visar dock hur jag gör efter avslutad läsning.

Jag lägger mest tid och fokus på den första delen – att röra sig i texten. Det är genom texten vi kan samtala utan att relatera till oss själva. Kopplingen till en själv kan vara privat och ofta räcker det att eleverna tänker för sig själva. Den sista – att blicka ut och lämna texten – går kan leda till intressanta kopplingar och nyvunna insikter.

Metod – En bild med meningen i fokus

Jag brukar visualisera mina tankar, en sorts karta där meningen står i centrum. Jag ritar pilar på tavlan till mina frågor, tankar, symboler och stödord. Bilden är klar innan jag börjar. Detta för att inte eleverna ska tappa fokus medan jag skriver eller ritar. Bilden ger eleverna stöd och kan lättare följa mina tankar medan jag berättar. Dessutom fungerar bilden som ett stöd för minnet när eleverna ska testa själva. Självklart får eleverna ställa frågor (de brukar bli nyfikna), kommentera och vidareutveckla de idéer jag spånar på, i parvisa samtal eller i helklass.

Exempel ur Flyga högt

Mina åttor har läst "Flyga högt" av Katarina von Bredow som är en bra ungdomsskildring med fokus på relationer och roller, hur dessa förändras och utvecklas åt olika håll. På bilden syns några av de frågor som jag ställer till mig själv när jag resonerar. Dessa kan förstås varieras beroende på vilken mening som används.

Vendela och Tove som går i nian blir bjudna på en fest där gymnasieungdomar ska vara med. Vendela vill gå, men inte Tove. Vendela säger:

- Är det inte dags att ta ett kliv framåt redan nu?

Kopplingar i texten. I vilket sammanhang förekommer meningen? Vad betyder den för de inblandade? Vad ligger under ytan? Vad står på spel? Vad hände strax före meningen? Vad händer efter?

Kopplingar till mig själv. Vem av karaktärerna påminner om mig själv? På vilket sätt är vi lika/olika? Har jag varit om liknande situationer? Hur tänkte jag då? Hur gjorde jag? Hur påverkade det mina relationer till mina kompisar?

Kopplingar till omvärlden. Påminner händelsen om något annat jag läst? Eller sett på film? På vilket sätt är det samma sak? I vilka andra sammanhang kan det uppstå liknande situationer?

Lgr 11 Förmåga (kopplingar åk 9)

Formulera sig och kommunicera i tal och skrift. Läs och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syfte.

Centralt innehåll

Lässtrategier för att förstå, tolka och analysera texter från olika medier. Att urskilja texters budskap, tema och motiv samt deras syften, avsändare och sammanhang.

Kunskapskrav

Dessutom kan eleven, utifrån egna erfarenheter, olika livsfrågor och omvärldsfrågor, tolka och föra **välutvecklade och väl** underbyggda resonemang om budskap som är **tydligt framträdande och budskap som kan läsas mellan raderna eller är dolda** i olika verk. Eleven kan samtala om och diskutera varierande ämnen genom att ställa frågor och framföra åsikter med **välutvecklade och väl** underbyggda argument på ett sätt som **för samtalen och diskussionerna framåt och fördjupar eller breddar dem**.